

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА США У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ УМОВАХ

У 2025 році фінансова політика США постає як системоутворюючий інструмент управління економічною динамікою, який набуває особливої ваги в умовах глобальної нестабільності. Геополітичні загрози, наслідки пандемії, структурні трансформації в енергетиці та інфраструктурі, зміна пріоритетів бюджетного планування — усе це актуалізує питання ефективності державних витрат, рівня боргового навантаження та координації фінансової та монетарної політики. За даними звіту «Fiscal Monitor» (квітень 2025), середній рівень державного боргу у світі оцінюється на рівні 93–95 % ВВП з очікуваним зростанням до 99,6 % до 2030 року. У розвинених країнах цей показник стабільно перевищує 110 % ВВП, що включає і Сполучені Штати Америки. Хоча офіційні прогнози щодо США відрізняються за джерелами, за оцінками МВФ, їх державний борг у 2025 році перебуватиме в межах середнього рівня для розвинених країн ($\approx 110\%$ ВВП), тоді як Бюджетне управління Конгресу США (СВО) прогнозує досягнення рівня 116 % до 2034 року [1; 2].

Тема фінансової політики США активно досліджується міжнародними економістами. Lida R. Weinstock (2025) у праці «Introduction to U.S. Economy: Fiscal Policy» аналізує особливості структури державного бюджету США та ролі автоматичних стабілізаторів [3]. Група дослідників МВФ — Dabla-Norris, Gaspar, Goncalves, Poplawski-Ribeiro та Yoo (2024) — у публікації «The United States' Fiscal Policy in a Global Context» доводять, що фінансові імпульси США мають безпосередній транскордонний вплив на інші країни [4]. Blanchard, Posen і Summers (2025) звертають увагу на стратегічну трансформацію фінансової політики США у бік активної індустріальної підтримки [5]. Додатково, Venance Riblier (2023) вивчає вплив боргового тиску на ефективність державних витрат [6], а дослідження Attinasi та Di Casola (2024) вказує на зв'язок між фінансовими трансфертами та інфляційним тиском у постпандемічний період [7].

Упродовж 2005–2025 років США залишаються в умовах хронічного бюджетного дефіциту. Найвищі його значення зафіксовано у 2010 році ($-10,2\%$) та у 2021 році ($-10,6\%$), що припадає на періоди світової фінансової кризи та пандемії COVID-19. У 2015–2018 роках показники дещо покращилися, однак після пандемії тенденція до зростання дефіциту відновилась. У 2023 році дефіцит сягнув $-7,2\%$ ВВП, у 2024 році він поглибився до $-7,7\%$, однак у 2025 році очікується його часткове скорочення до $-6,7\%$ ВВП [8]. Загалом, динаміка свідчить про системну фінансову експансію, яка лише частково компенсується у фазах зростання економіки, що створює виклики для довгострокової боргової стабільності.

Первинне сальдо бюджету США також залишається від'ємним протягом усього періоду. Згідно з останніми оцінками, дефіцит бюджету у 2023 році становив $-4,0\%$ ВВП, у 2024 році зменшився до $-3,9\%$, а у 2025 році очікується його подальше скорочення до $-2,8\%$ ВВП [9]. Це свідчить про поступове, але недостатнє наближення до фінансової стабільності. Навіть за умови скорочення певних витрат, обсяг бюджетних надходжень досі не дозволяє забезпечити профіцит без урахування витрат на борг.

У 2020 році загальні видатки бюджету США сягнули $44,8\%$ ВВП — найвищого рівня за два десятиліття. У 2021 році вони зменшилися до $43,2\%$, а у наступні роки стабілізувалися в межах $37\text{--}38\%$. За прогнозами, у 2025 році видатки становитимуть $37,8\%$ ВВП. Натомість доходи державного бюджету залишаються нижчими: очікується, що у 2025 році вони досягнуть лише $31,4\%$ ВВП і це зберігатиме значний структурний розрив, що підтримує тенденцію до зростання боргового навантаження [10; 11].

За останні 20 років державний борг США демонстрував стабільну тенденцію до зростання: з рівня 65% ВВП у 2005 році до 118,8% у 2022-му. У 2025 році його обсяг, за прогнозами, може сягнути 122,5% ВВП [12]. У структурі боргу зростає частка витрат на його обслуговування, що поступово обмежує можливості для стимулюючої бюджетної політики. У той же час очікується, що чистий державний борг США складе близько 98% ВВП [13]. Це свідчить про зростання фіскального навантаження та зменшення простору для бюджетного маневру в разі нових кризових ситуацій.

Підсумовуючи вищезазначене, фіскальна політика США у 2025 році характеризується поєднанням структурного дефіциту, боргового навантаження та потреби в довгостроковій фіскальній модернізації. Незважаючи на окремі кроки до оздоровлення фінансів, бюджет залишається вразливим до шоків. У глобальному контексті рішення, ухвалені США, мають значний вплив на інші країни через зміну процентних ставок, валютні коливання та капітальні потоки. За таких обставин, питання прозорості, ефективності та фіскальної відповідальності стають вирішальними не лише для США, але й для стійкості міжнародної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Fiscal Monitor, April 2025. Fiscal Policy under Uncertainty. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2025/04/23/fiscal-monitor-April-2025> (дата звернення 02.07.2025)
2. CBO Budget and Economic Outlook: Debt Projected to Grow to Record Highs. Cato Institute. URL: <https://www.cato.org/blog/cbo-budget-economic-outlook-debt-projected-grow-record-highs> (дата звернення 02.07.2025)
3. Weinstock, Lida R. (2025). Introduction to U.S. Economy: Fiscal Policy. Congressional Research Service. URL: <https://www.congress.gov/crs-product/IF11253> (дата звернення 02.07.2025)
4. Dabla-Norris E., Gaspar V., Goncalves C. E., Poplawski-Ribeiro M., Yoo J. (2024). The United States' Fiscal Policy in a Global Context. International Monetary Fund. URL: <https://econofact.org/the-united-states-fiscal-policy-in-a-global-context> (дата звернення 02.07.2025)
5. Blanchard O., Posen A. S., Summers L. H. (2025). The Macroeconomic Impact of New US International Policies. Peterson Institute for International Economics. URL: <https://www.piie.com/events/2025/macroeconomic-impact-new-us-international-policies> (дата звернення 02.07.2025)
6. Riblier V. (2023). The Fiscal Cost of Public Debt and Government Spending Shocks. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2309.07371> (дата звернення 02.07.2025)
7. Attinasi M. G., Di Casola P. (2024). Post-pandemic US Inflation: A Tale of Fiscal and Monetary Policy. Centre for Economic Policy Research (CEPR). URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/post-pandemic-us-inflation-tale-fiscal-and-monetary-policy> (дата звернення 02.07.2025)
8. General government cyclically adjusted balance (% of potential GDP). International Monetary Fund. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/GGCB_G01_PGDP_PT@FM/ADVEC/FM_EMG/USA (дата звернення 03.07.2025)
9. General government cyclically adjusted primary balance (% of potential GDP). International Monetary Fund. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/GGCBP_G01_PGDP_PT@FM/USA (дата звернення 03.07.2025)
10. General government total expenditure (% of GDP). International Monetary Fund. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/G_X_G01_GDP_PT@FM/ADVEC/USA (дата звернення 03.07.2025)
11. General government total revenue (% of GDP). International Monetary Fund. URL: https://www.imf.org/external/datamapper/GGR_G01_GDP_PT@FM/ADVEC/USA (дата звернення 03.07.2025)

12. General government gross debt (% of GDP). International Monetary Fund.
URL:https://www.imf.org/external/datamapper/G_XWDG_G01_GDP_PT@FM/ADVEC (дата звернення 03.07.2025)
13. General government net debt (% of GDP). International Monetary Fund.
URL:https://www.imf.org/external/datamapper/GGXWDN_G01_GDP_PT@FM/ADVEC/USA (дата звернення 03.07.2025)